

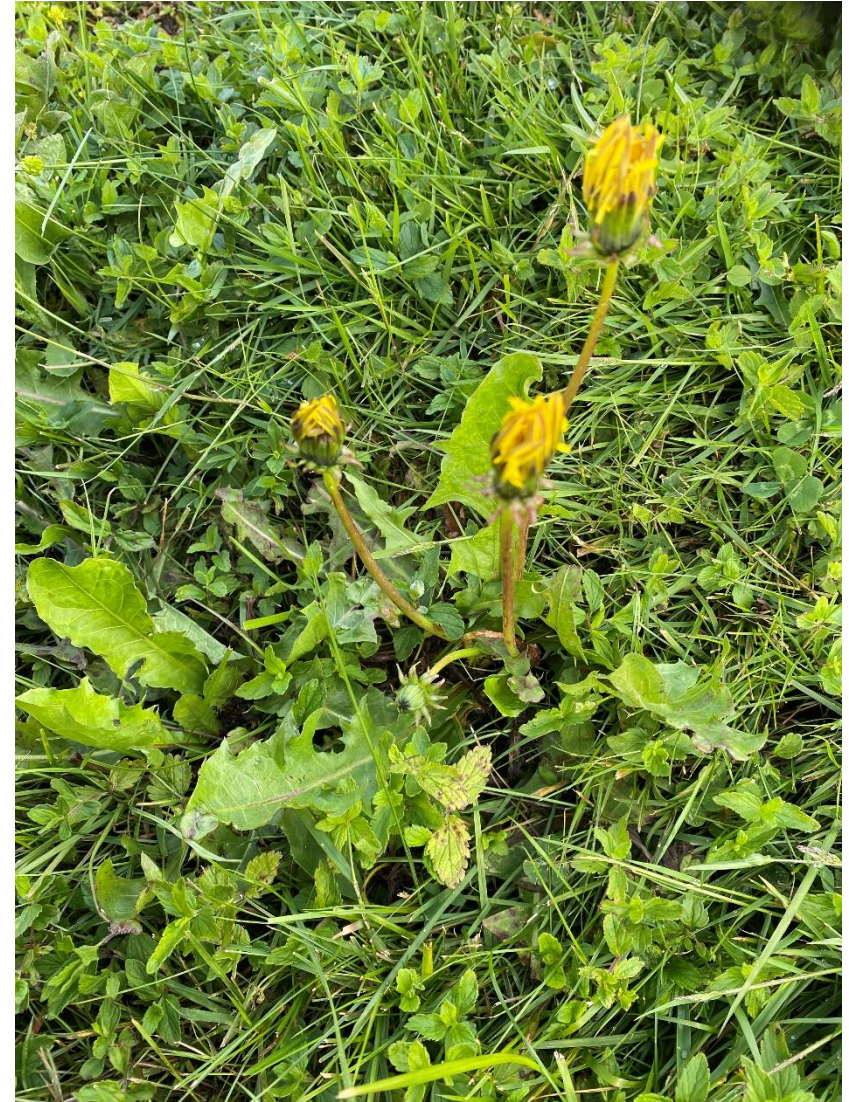
Ogräs i beten/betesvall

Karl-Fredrik Olsson 2024-06-17

Jordbruksverket

Vad är ett ogräs ?

- Icke önskvärde vegetation eller fel växt på fel plats.

Bilden visar en maskros.
Foto: Karl-Fredrik Olsson

Varför hantera ogräs i beten/betesvallar ?

- Ogräset konkurrerar med grödan om plats, ljus, näring och vatten
- Sänker smakligheten på betet= minskad konsumtion
- Ofta lägre näringsvärde i ogräsen
- Vissa ogräs t.ex vårlök kan ge smakfel på mjölken
- Diffusa störningar hos djuren som t.ex tillväxtstörningar och produktionsstörningar i värsta fall dödsfall

Skräppan- ett besvärligt ogräs

- Pålrot upp till 1 meter
- Flerårig - perenn
- Trivs i näringsrik jord
- Gynnas av dålig dränering och lågt pH
- * Långliggande vallar

Illustration: Krut Quetved

Bilden visar olika delar av växten skräppa

Skräppan- en stor fröspridare

- 3000-5000 frön/planta.
- Livslängd >10 år.
- Gror sent på våren
- Max 4-5 cm djup
- Frön överlever kons magar
- Frön eftermognar på avslagna plantor
- Förökas även med rotdelar

Bilden visar en skräppa med gröna frön på fröstockarna.
Foto: Karl-Fredrik Olsson

Bilden visar en skräppa med bruna frön på fröstockarna
Foto: Jordbruksverket

Skräppa- så kan det se ut

Bilden visar en betesvall med mycket skräppor.
Foto: Jordbruksverket

Skräppa- hur hanterar vi den ?

- Putsa betesvallarna ofta och även kanterna
- Förhindra trampskador och luckor i vallen
- Ignorera inte enstaka skräppor- (mota Olle i grind)

Om en vallskörd tas innan betessläpp

*Tänk på att skörda tidigt innan skräppans frön mognar

*Undvik långliggande vallar (max 3 år)

*Frön över lever inte i ensilage men överlever i hösilage

Hundkäs

- Vanlig i hela landet
- Trivs på kväverika öppna marker
- Flerårig växt som kan bli ca 150cm hög.
- Blommar ifrån maj till juli
- Förökar sig med frön och rötter
- Kan bli helt dominerande om den inte hävdas(putsas/betas)

Bilden visar en planta med hundkäs som blommar
Foto: Karl-Fredrik Olsson

Hur hanterar vi Hundkäk ?

- Putsa hundkäk senast när den blommar.
- Släpp djuren på bete tidigt på våren.
- Undvik långliggande vallar

Bilden visar hundkäk
Foto: Karl-Fredrik Olsson

Brännässla

- Vanlig i hela landet
- Växer ofta vid rator och utfodringsplatser på beten.
- Trivs bäst på kväverika platser
- Växten kan bli 30-150cm lång och har brännhår på stjälk och blad.
- Förökar sig med underjordiska utlöpare

Bilden visar brännässlor
Foto: Karl-Fredrik Olsson

Hur hantera Brännässla ?

- Nötkreaturen undviker nässlor så länge de är gröna.
- Slås Nässlorna av och får torka några dagar äts de upp av nötkreatur
- Kontinuerlig avslagning under några år (Juli-sept) begränsar beståndet.

Bilden visar brännässlor
Foto: Karl-Fredrik Olsson

Åkertistel

- Vanlig i hela landet
- Flerårig växt
- Kan bli 40-140cm hög
- Blad och stjälk är taggiga (osmaklig)
- Har ett stort rotsystem i flera våningar som kan vara 2m djupt.
- Förökas med frön och rotdelar.
- Väldigt besvärligt ogräs

Bilden visar ogräset åkertistel
Foto: Karl-Fredrik Olsson

Hur hantera Åkertistel ?

- Slå av tisteln nära markytan innan den går i knopp. Slås tisteln av vid ca 15 cm höjd har den nått kompensationspunkten.
- Vid mindre förekomster kan man skära av tisteln med hacka eller spade underbladrossetten vid markytan.
- Åtgärderna ovan måste upprepas flera gånger per säsong och under ett par års tid.
- Vid större förekomster av tistel måste betesvallen brytas med både upprepas grund bearbetning och efterföljande plöjning.

Bilden visar ogräset åkertistel.
Foto: Karl-Fredrik Olsson

Maskros

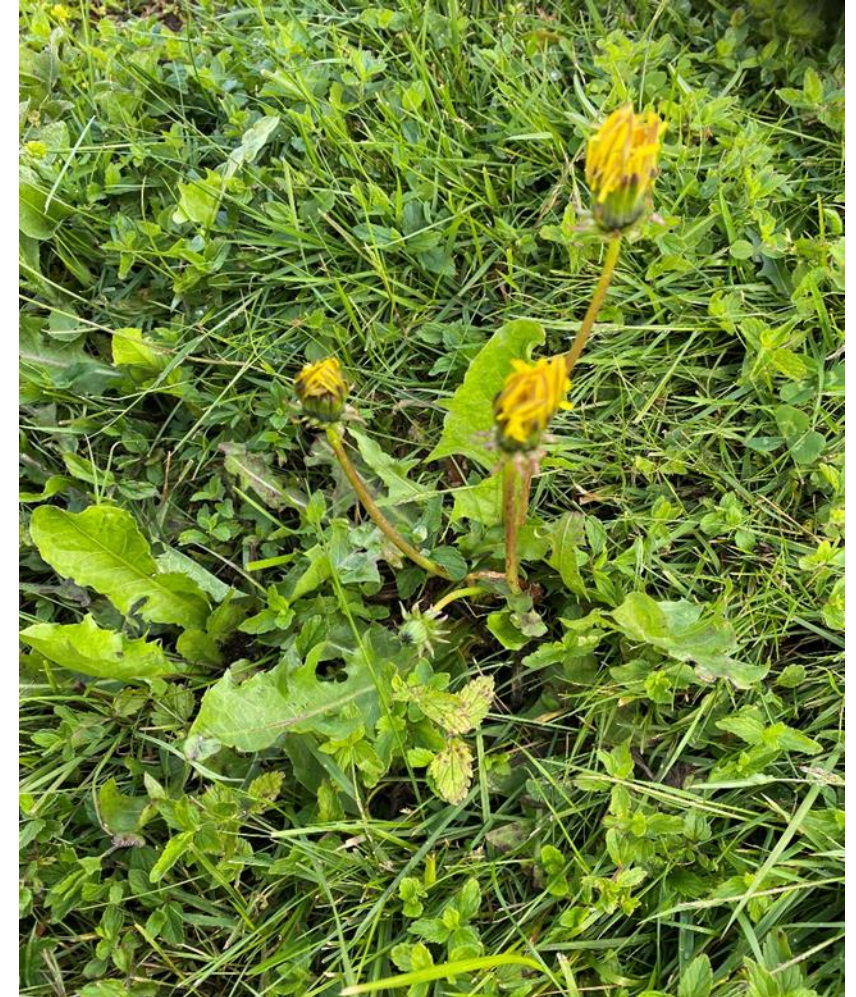
- Vanligt ogräs
- Flerårig
- Har pålrot
- Förökas med frön som sprids med vinden.
- Hittar sin plats i luckor i vällen/betesvällen.
- Kan bli riklig i äldre vallar/betesvallar
- Sänker avkastningen på betesvällen/vällen. Konkurrerar ut gräsen.

Bilden visar en maskros
Foto: Karl-Fredrik Olsson

Hur hantera Maskros ?

- Svår att bli av med om den har etablerat sig.
- Vid pustning eller avbetning skjuter maskrosen nya blombärande skott.
- Enda sättet att bli av med maskrosor är att bryta vallen.
- Plogen har bra effekt.
- Förebygg maskrosorna genom att hålla betesvallen i god kondition.

Bilden visar en maskros
Foto: Karl-Fredrik Olsson

Slutsats

- **Ogräsharvning:** kan göras tidigt på våren i vallen som ger effekt på ogräs med grunda rotsystem som t.ex vårtarv.
- **Hjälpsådd:** med vallfrö kan också göras tidigt på våren för att fylla ut luckor och trampskador i betesvallen.
- **Putsning** som görs frekvent ca 3ggr/säsong gör att många ogräs inte hinner utveckla mogna frön. Putsa med låg stubb. OBS: !! Viktigt att även putsa kanterna.
- Ge betet/betesvallen bra förutsättningar så den konkurrerar med ogräset.
- Bedöm ogräsmängden i betesvallen på våren och planera för att bryta den om det är mycket ogräs.
- Tänk igenom betesdriften så att inte grässvålen belastas för hårt och ta in djuren i tid på hösten.